

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
5241-15

meddelad i Stockholm den 28 juni 2016

SÖKANDE

1. AA
2. BB
3. CC
4. DD
5. EE
6. FF
7. GG
8. HH
9. II
10. JJ
11. KK
12. LL

Ombud för samtliga: Advokat Nils Rinander
Älvgatan 12
972 39 Luleå

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Miljö- och energidepartementet) beslut den 28 maj 2015, M2012/1516/Me, avseende överklagande i fråga om vattenskyddsområde med föreskrifter för Gäddviks grundvattentäkt, Luleå kommun

SAKEN

Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

Dok.Id 171751

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

BAKGRUND

Gäddviks grundvattentäkt är belägen på en udde i Luleälven cirka 7 km väster om Luleå centrum och är huvudvattentäkt för Luleå centralort. Sedan Luleå kommun ansökt om fastställelse av vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter för Gäddviks grundvattentäkt fattade länsstyrelsen ett sådant beslut.

Beslutet överklagades till regeringen som avlog överklagandena med i huvudsak följande motivering. Gäddviks vattentäkt är av sådan betydelse för dricksvattenförsörjningen att det är motiverat att ett vattenskyddsområde fastställs. Området har fått en rimlig avgränsning och indelning i skyddszoner. De beslutade föreskrifterna är rimliga för att tillförsäkra vattentäkten ett fullgott skydd och går inte längre än vad som krävs för att uppnå syftet med vattenskyddsområdet. Sammantaget har det inte framkommit några omständigheter som vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen utgör skäl för att ändra länsstyrelsens beslut.

YRKANDEN M.M.

Sökandena yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver regeringens beslut och visar målet åter till regeringen för vidare handläggning. De anför bl.a. följande. Med hänvisning till den utredning som åberopats är det inte sakligt motiverat med så stora skyddszoner, varför dessa innebär ett oproportionellt ingrepp i deras rätt. Sökandena, som alla har sina fastigheter på södra sidan av Luleälven, har fått vidkännas betydligt större inskränkningar av nyttjandet av sina fastigheter än boende på norra sidan älven. Beslutet strider mot kravet på allas likhet inför lagen, mot artikel 20 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och mot allmänt rättsmedvetande. Det kartunderlag som presenterades inför länsstyrelsens beslut var bristfälligt på grund av att det inte gick att utläsa gränserna för de olika skyddszonerna. Den olägenheten har numera läkts, men det finns en risk att sakägare under ärendets handläggning inte har insett i vad mån de kommer att påverkas av beslutet och att beaktansvärda synpunkter därmed inte kommit fram vid ärendets hantering. Felet får anses ha påverkat utgången i ärendet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Av 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen. Enligt 7 § ska Högsta förvaltningsdomstolen upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.

Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet ryms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23–25 och 234).

Enligt 7 kap. 21 § miljöbalken får länsstyrelsen eller kommunen förklara ett mark- eller vattenområde som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt. Länsstyrelsen eller kommunen ska enligt 22 § meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med området. Dispens från föreskrifterna får meddelas om det finns särskilda skäl. Av 25 § framgår att vid prövning av frågor om skydd av områden ska hänsyn tas även till enskilda intressen och att en inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten därför inte får gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

De tillämpliga bestämmelserna i miljöbalken är allmänt hållna och ger myndigheterna ett förhållandevis stort utrymme för bedömningar. I målet har inte kommit fram att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller överskridit

Mål nr
5241-15

gränserna för det handlingsutrymme som de aktuella bestämmelserna ger eller att det vid handläggningen har förekommit något fel som kan ha påverkat utgången i ärendet. Regeringens beslut kan därmed inte anses strida mot någon rättsregel på det sätt som sökandena angett. Det framgår inte heller klart av omständigheterna i målet att beslutet på annat sätt strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Kristina Ståhl, Erik Nymansson, Elisabeth Rynning och Leif Gäverth.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Karin Hansson.